

1/3
2019

kemiläinen

150
KEMI 2019

*Hyvää
syntymäpäivää,
Kemi*

Kuva Kemin matkailu

KEMIN KAUPUNGIN TIEDOTUSLEHTI 1/2019

Julkaisija: Kemin kaupunki
Päätoimittaja: Jukka Vilén
Toimitus: Taina Alajärvi, Niina Grönholm, Tiina Laukkanen,
Tanja Kavasvuori, Eija Kinnunen, Päivi Koskimäki,
Anutiina Tervonen-Aho, Kaisa Rauvala
toimitus.kemilainen@kemi.fi
Sähköposti:
Painosmäärä: 18 000 kpl
Kansikuva: Kemin matkailu
Ulkoasu: Riikka Kontio, Sisältötoimisto Waria
Taitto: Kemin kaupungin viestintä
Paperi: LumiSilk 115 g/m²
Paino: Arkmedia Oy 1/2019

ISSN 1799-8751

1/3
2019

kemiläinen

SISÄLLYS

Pääkirjoitus

Kaupunginjohtajan juhluvuoden ajatuksia 4

Ajankohtaisia asioita

Mihin käyttäisit 30 000 euroa? 5

Kemi 150 vuotta juhlatiikon tapahtumat kutsuvat kaikkia

Kaupunkilaisiltakin näyttelyaineistoa mukaan 6

Vihreä ja kestävä Kemi syntyy käytännön teoilla

Haastateltavana projektipäällikkö Eija Kinnunen 8

Taitoluistelu sopii rohkeille

Yhteinen ilo ja kova työ näkyvät mitaleina 10

Kemiläistä elämänmenoa kaupungin perustamisesta itsenäisyyteen

Timo Hietalan katsaus kaupungin historiaan 13

Lämmintä yhdessäoloa ja mielekästä tekemistä

Esittelyssä Leipätehtaan toimintakeskus 14

Leipätehtaan historiaa

Työkansa ja Kuvertti – kemiläistä leipää 17

Hotelli Toivola – helmi Kemin matkailutarjonnassa

Kristiina ja Kimmo Lammin uusi hotelli 18
on tärkeä osa Syväkankaan historiaa

Kemi 150 vuotta

Keisarillisen Majesteetin (Aleksanteri II, Suomeen asetettu Senaatissa) Armollisessa perustuskirjassa 5.3.1869 meri- ja tapulikaupungille Kemin pitäjässä Oulun läänin säädetään 1–2 §:ssä seuraavaa: Tämä Kemiksi nimitettävä pitää perustettaman ja asetettaman Lautiosaaren kylän maalle Kemin pitäjässä sekä rakennettaman Armossa vahvistetun asema-kaavan mukaan. Sittenkuin Keisarillinen Majesteetti on Armossa hyväksinyt omistajilta lunastaa Meritäikön eli Tuomaan, Lahtitäkön, Sauvosaaren, Ruutin ja Särkelän eli Peurasaaren perintötalot, jotka yhdessä tekevät viisitoista kuudesta osasta manttaalia, niin tulevat näiden talojen tilukset, paitsi sitä osaa niistä, joka on määrätty Tervaharjun ja Järven uudesta tehdyille kruununtaloille, sekä sitä maata, joka kruunulle on erotettu, kaupungille ikuisiksi omaksi annettaviksi ja sen alaisuuteen sitä varten pantavaksi ynnä kruunun maan kanssa Selkäsaaren saarella sekä Sipsiletto, Laitakari ja Juurikka ynnä muut niiden ja mannermaan rannikon välillä olevat pienemmät luodot ja karit, olleen kaupungilla oikeus tämän johdosta käyttää näitä tiluksia tonteiksi, avoimiksi paikoiksi, makasiinien asemapaikoiksi, karjalaitumeksi, istutusmaiksi ja muiksi semmoisiksi kaupungille tarpeellisiksi laitoksiksi, kuin myöskin pannan mainituista tiluksista saatavat tulot kaupungin virkamiesten palkkaamiseksi.

Näin tuli siis Kemi perustettua. Keskeisimmin kaupungin syntyyn ja kehitykseen vaikuttanut tapahtuma oli v.1863 Laitakarin sahan perustaminen, joka on viitoittanut teollisuuskaupungin tietä tähän päivään. Metsäteollisuuden näkymä tulevaisuuteenkin näyttää erinomaiselta, suunnittelehan Metsä Group mahdollisesti uutta biotuotetehdasta Kemiin. Asiasta kuullaan lisää ke-sään mennessä.

Metsä- ja bioteollisuuden renessanssi on avaamassa Kemille uuden mahdollisuuden elinvoimansa kehittämisessä. Bio- ja kiertotalous on kuumimpia globaaleja megatrendejä maailmassa, jota muovista luopuminen tukee vahvasti. Tämä lupaa hyvää niin metsäteollisuudelle, kiertotalouspainotuksellemme kuin Vihreä Kemi -strategialemmekin. Ekologisuus ja ympäristöarvot ovat tullee jäädäkseen talouteen ja meillä on hyvät eväät olla näihin liittyvien investointien kohteena – samalla olemme haastamassa kaupungin omaa organisaatiota ISO 14001 ympäristösertifioinnilla ja toivottavasti myös innostamassa osaltaan kemiläisiä entistä resurssiviisaampaan ja ympäristön kannalta vastuullisempaan toimintaan.

Toinen Kemin tulevaisuuden kannalta myönteinen näkymä ja globaali trendi on matkailun kasvu, vaikka sillä ympäristöllisiä varjopuolia onkin. Matkailu on kasvanut jo pitkään viitisen prosenttia vuosittain, Lapissa ja Kemissä kaksinkertaisia lukemia. Nyt olemme astumassa kunnianhimoisen Lumilinna-investoinnin myötä entistä ympärivuotisemmaksi matkailukeskittymäksi 100 päivän talvisesongin sijaan. Strateginen linjauksemme ympärivuotisesta ja merellisestä matkailusta tuntuu olevan hyvin kiinni ajan hengessä ja päätuotteemme ovat edelleen kilpailukykyisiä, kuten mm. Forbes hiljattain totesi lumilinnaravintolasta maailman kolmen eksoottisimman ravintolan nimeämises-sä. Näistä edellä mainituista, ja monista muista ponnisteluista voimme olla ylpeitä Kemin 150 juhluvuonna ja mentäessä kohti tulevaisuutta. Kemistä oon ja kehtaan sanua! Tervetuloa mukaan laajalla joukolla Kemin juhluvuoteen ja pääjuhliin 5.3.2019!

Tero Nissinen

Kemiläinen-lehti on uudistunut

Kotikaupunkimme juhluvuoden kunniaksi uudistimme Kemiläinen-lehden ulkoasun. On siis historiallinen hetki, pidät käsissäsi uunituoretta, uudistettua ensimmäistä julkaisua

Tuttuun tapaan lehden näköisversio on ladattavissa ja luettavissa myös kaupungin verkkosivuilla osoitteessa www.kemi.fi. Jaamme linkin lehden sähköiseen versioon myös kaupungin Facebook-sivuilla. Toivomme sinun viihtyvän uudistuneen Kemiläisen parissa.

Hyvä kemiläinen, mihin sinä käyttäisit 30 000 euroa?

Kemin kaupunki haluaa kemiläiset mukaan kaupungin keskustan kehittämiseen ja jatkaa hyväksi koettua osallistuvaa budjetointia.

Osallistuvan budjetoinnin taustalla on ajatus, että kuntalaiset saavat itse päättää, mihin julkisia varoja jaetaan ja käytetään.

Pyydämme asukailta ehdotuksia siitä, miten he käyttäisivät määrärahan kaupungin keskustan vetovoimaisuuden kasvattamiseksi ja elävöittämiseksi. Ehdotuksia voi tehdä sähköisesti kahden viikona ajan, 6.-20.2.2019, osoitteessa www.otakantaa.fi.

KEMIN KAUPUNGIN PUHELINNUMEROITA

Puhelinvaihte (016) 259 111

Kemin Energia ja Vesi Oy

• Puhelinvaihte (016) 259 303

• Vikailmoitukset 24 h

Sähkö 020 366 040

Lämpö 040 511 5722

Vesi 020 690 141

Lääkärien ja sairaanhoitajien
vastaanotot arkisin klo 8–16 (016) 259 705

Hammashoitolat, ajanvaraus (016) 259 769

Kemin kaupungin sosiaalitoimisto
on avoinna arkisin klo 8–11 ja 12–15

Puhelinaika sosiaalitoimiston
työntekijöille ma-ti ja to-pe klo 12–13

Työntekijöiden sähköpostiosoitteet
etunimi.sukunimi@kemi.fi

Seuraava Kemiläinen ilmestyy 5/2019

Kemi 150 vuotta juhleviikon tapahtumat kutsuvat kaikkia

Kemin kaupungin perustamisesta tulee kuluneeksi 5. maaliskuuta tasan 150 vuotta. Syntymäpäiväänsä kaupunki juhlii monenlaisin tapahtumin läpi vuoden. Itse syntymäpäiväviikon ympärille kietoutuu mielenkiintoisia yleisötapahtumia. Syntymäpäiväviikko on samalla hiihtolomaviikko. Kaikki juhleviikon sekä juhluvuoden tapahtumat löydät Kemin tapahtumakalenterista www.kemi.fi/tapahtumat.

Juhleviikko alkaa jo perjantaina 1.3, kun Kemin museot avaavat uudet, kaupungin syntymäpäiviä juhlistavat näyttelynsä. Kemin historiallisen museon valokuvanäyttely **KEMI 150 vuotta** kertoo valokuvin Kemin värikkästä historiasta. Näyttelyssä pääsee ensimmäistä kertaa tutustumaan museon saamaan merkittävään valokuvalahjoitukseen, joka sisältää kuvia mm. Kemin kaupungintalon rakentamisesta, Kemin jälleenrakentamisesta sekä Kemin eri kaupunginosien rakentamisesta. Näyttelyn kaikille avoimia avajaisia vietetään perjantaina 1.3. klo 18-20.

Samaan aikaan historiallisen museon näyttelyn kanssa avautuu Kemin taidemuseossa paikallista kuvataidetta esittelevä näyttely. **Koherenssi ja koheesio -niminen näyttely** tuo laajalti esille Kemin alueen omia taiteilijoita. Näyttely koostuu Kemin kuvataiteilijoiden uusista, juhlanäyttelyä varten toteutetuista teoksista sekä Kemin taidemuseon kokoelmaan kuuluvien kemiläistaiteilijoiden teoksista.

Kaupunkilaisilta näyttelyaineistoa

Taidemuseo kutsuu myös kaupunkilaisia kokoamaan juhlanäyttelyä: mikäli kotoasi löytyy kemiläisten, Kemistä lähtöisin olevien tai Kemissä vaikuttaneiden taiteilijoiden teoksia, voit tarjota niitä näyttelylainsaan. Etsinnässä ovat erityisesti alueen ammattitaiteilijoiden teokset, sellaiset, jotka eivät ole aikaisemmin päätyneet suuren yleisön nähtävälle. Taidemuseo etsii myös muistoja ja tarinoita kemiläisistä taiteilijoista. Näyttelylaineahdotukset ja/tai oman

tarinansa voi jättää sähköpostitse taidemuseo@kemi.fi 20.2.2019 mennessä.

Tapahtumia koko perheelle

Lauantaina 2.3. vietetään Sauvosalissa lastenjuhlaa iloisien musiikin merkeissä. Lapset saavat kuultavakseen huipusuositun Lastenmusiikkiorkesteri Loiskiksen. Loiskis esittää Kemi kun viettää synttäreitä -juhlakonsertin. Konsertti on katsaus suomalaiseen lastenmusiikkiin ja sen merkittävimpiin tekijöihin. Synttärkonsertti on elämys niin lapsille kuin aikuisille. Konsertti alkaa klo 15, mutta juhlinta Sauvosalissa alkaa jo klo 13. Nuorisolle on tarjolla Kemi 150 v. kakkukahvit lauantaina 2.3. kaikilla nuorisotiloilla.

Varsinaisena syntymäpäivänä 5.3. järjestetään Kulttuurikeskuksessa **Kemi 150 vuotta juhlaseminaari**. **Seminaari** striimataan verkkoon kaikkien seurattavaksi. Samana päivänä juhlistaan myös **LumiLinnan uuden päärakennuksen virallisia avajaisia**. Tapahtuma on avoin kaikille kaupunkilaisille. Samassa yhteydessä kaupunki järjestää uutenavuotena toteuttamatta jääneen ilotulituksen.

Teatterin lahja 150-vuotiaalle kotikaupungille

Kevään aikana Kemin kaupunginteatteri toteuttaa yhdessä paikallisten yhteisöjen kanssa projektin, jolla juhlistetaan 150-vuotiaasta Kemiä ja sen suurinta rikkautta – meitä, kemiläisiä.

Teatteri kerää yhteen tarinoita, musiikkia, katutaidetta, tanssia, mitä ikinä mukana oleville mieleen juolahtaa – ja tuo ne näkyväksi ryhmien ja yhteisöjen omilla ehdoilla. Mukana projektissa on joukko monenkirjavia kemiläisiä yhteisöjä kaikilta elämäntasueilta, sekä teatterin näyttelijöitä.

Projektissa koottu materiaali tuodaan esille toukuussa, kun teatterin näyttelijät rakentavat yhdessä ryhmien kanssa esityskokonaisuuden, joka on varmasti ainutlaatuinen kokemus. Voimauttavan projektin tarkoituksena on tutkia ja vahvistaa sekä yksilöiden toimijuutta että yhteisöllisyyden tunnetta, juhlistaa kotikaupunkiamme – ja ennen kaikkea pitää hauskaa matkan varrella!

NY STAD I KEMI SOCKEN

AF

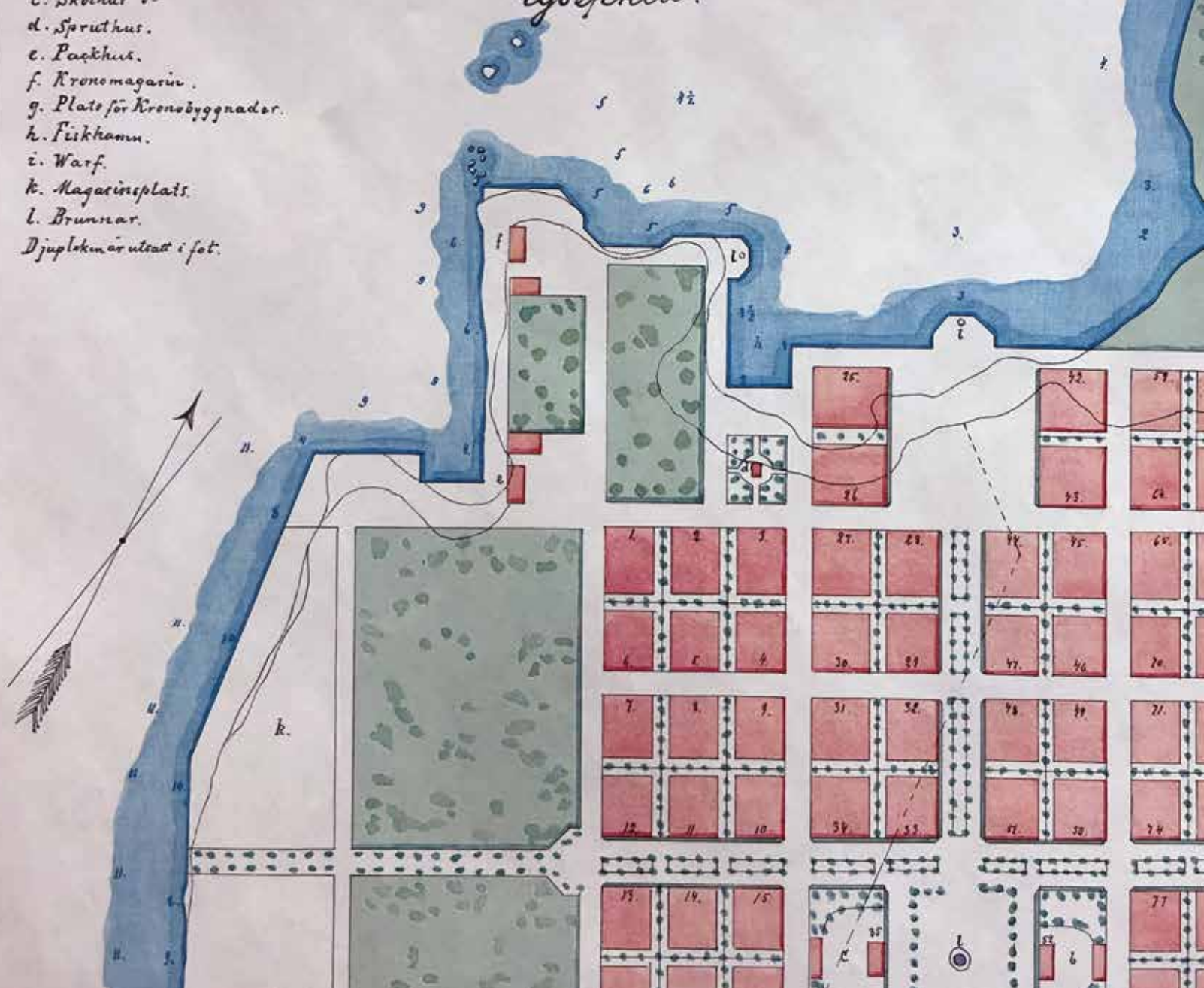
Uleåborgs län.

Проектъ плана

нового города въ Кемиско-мъ
приходѣ Улеоборской
губерніи.

Beskrifning:

- a. Kyrka.
 - b. Rådhusomt.
 - c. Skolhus.
 - d. Spruthus.
 - e. Packhus.
 - f. Kronomagarin.
 - g. Plats för Kronobyggnader.
 - h. Fiskhamn.
 - i. Warf.
 - k. Magasinsplats.
 - l. Brunnar.
- Djupleken är uttatt i fot.

burnt no any

Chicke and

С. Чернышев

30th Jan 1869
11th Feb 1869
1869

TEKSTI JA KUVA ANNA HUHTILAINEN

Vihreä ja kestävä Kemi syntyy käytännön teoilla

Ympäristöajattelun kehittämisessä arjen valinnat ovat avainasemassa. Kemin kaupunkistrategiassa on sitouduttu YK:n Agenda 2030 -ohjelman ympäristötavoitteisiin, joita Vihreä ja kestävä Kemi, Green and sustainable Kemi -hanke vie käytäntöön.

– Myös kaupungin hiilidioksidipäästöjä seurataan ja olemme mukana energiatehokkuussopimuksessa, projektipäällikkö Eija Kinnunen mainitsee esimerkkeinä.

Kemi on noteerattu ympäristöasioissa sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Kiitos kuuluu työntekijöille ja kuntalaisille, jotka ovat entistä sitoutuneempia ekologiseen ajatteluun.

Kaupunkiorganisaatiosta esimerkkiä kotitalouksille

Vihreämpi näkökulma ilmenee konkreettisissa teoissa. Jätteiden lajittelu ja muovipussittomat roska-astiat ovat monissa kaupungin toimipisteissä arkipäivää, mistä kotitalouksienkin on helppo ottaa mallia.

Kaupungintalon työntekijöillä on käytössään Virkavillareita eli kunnostettuja polkupyöriä, ja kaupunkipyörä-

kokeilu jatkuu ensi kesänä. Kevyen liikenteen investointituen myötä keskustaan tulee vuoteen 2020 mennessä lisää pyöräkaistoja ja -katoksia.

– Keskusvarastolla on sähköpakettiauto ja kaupungin virka-ajoihin on tulossa sähköautoja, Kinnunen lisää.

Viisaasti vihreämmäksi

Mediassa korostettua ruokahävikkiä vastaan myös Kemillä on suunnitelmansa. Helmikuussa alkavassa kokeilussa valmistetaan ruokaa kauppojen ylijäämistä. Näin yhdistyvät ruuan tarkempi hyödyntäminen ja sosiaalinen elämä.

Uusia ekologisia käytänteitä kehitellään jatkuvasti. Työtä kohti vihreämpää ja kestävämpää Kemiä tehdään kuitenkin järki päässä.

– Tarkoituksenmukaiset asiat kantavat pisimmälle, Kinnunen tiivistää.

– Lyhyet välimatkat tahtuvat
näppärästi polkupyöräillen.
Hyötyliikunta on myös
ympäristöteko, Eija Kinnunen
huikkaa Virkavillarinsa selästä.

Taitoluistelu sopii rohkeille

Meri-Lapin Taitoluistelijoiissa harrastaa noin sata lasta ja nuorta.

– Kaikista tärkeintä on yhteishenki, että aina on hyvä fiilis, valmentaja Anneli Kunnari tiivistää.

Meri-Lapin Taitoluistelijat toimivat Kemlin Lämäreiden alaisuudessa omana jaoksenaan. Valmentaja **Anneli Kunnari** kertoo, että harrastajia on kolmevuotiaista teini-ikäisiin.

Kaikki lähtee luistelukoulusta, jonne kaikenikäiset harrastajat ohjataan ensimmäiseksi. Siellä katsotaan taitotaso ja jo luistelukoulussa on kolme eri tasoryhmää. Kun taidot riittävät, nousee harrastaja alokkaisiin.

– Se on ensimmäinen varsinainen muodostelmaryhmä. Seuramme painottuu muodostelmaluisteluun, mikä erottaa meidät monesta muusta seurasta, Kunnari tietää.

Alokkaista seuraavat ovat jo kisaavia joukkueita, tulokkaita ja noviiseja.

Lisäksi meillä on myös tekniikkaryhmä heille, jotka eivät kilpaile, vaan haluavat pitää taitoaan yllä. Silloin voi harrastaa tekniikkajäillä.

Harrastus sopii kaikille

– Luistelun kautta tulee erilaisia liikkeitä ja kehollista hallintaa. Toki kaatumisia täytyy sietää ja siinä mielessä olla rohkea. Niitä tulee useita ennen kuin uusi liike on täysin hallinnassa, Kunnari naurahtaa.

Harrastuksen hinta on pystytty Kemissä pitämään alhaisena muihin kaupunkeihin verrattuna, sillä Kemlin kaupunki tukee alle 18-vuotiaiden liikuntaa ilmaislin vuoroin.

– Kuukausimaksuilla katetaan usein myös varustehankintoja, Kunnari kertoo.

Tulokkaat ja noviisit kisaavat kansallisissa sarjoissa. Viime vuonna kovan työn tulokset alkoivat näkyä ja tulok-

sena oli valintakilpailuissa sijoittuminen mitaleille. Myös tänä vuonna noviisit sijoittuivat hopealle ensimmäisissä valintakilpailuissa Kuopiossa. Tulokkaita ei ensimmäisissä kisoissa sijoitettu. Tuomareilta tuli kuitenkin hyvää palautetta.

– Lajin kauneus ja erilaiset kuviot - jopa pelottaviltakin näyttävät läpimenot - sekä yhteishenki, ne vetosivat minuun, kun aloitin harrastuksen. Tärkeintä on kuitenkin aina hyvä fiilis. Kaikki tekevät omaa parastaan ja katsotaan, mihin se riittää.

Kunnarin lisäksi valmentajana toimii nykyisin myös **Emilia Miettunen**.

Lajiin sitoutuminen on tärkeää

Harrastus on hyvä aloittaa joko vuoden alusta tai syksyisin. Luistelukouluun voi tulla pitkin vuottakin mutta joukkuejaot tehdään alkusyksystä. Muodostelmaluistelussa luistelijoiden määrä on tärkeässä osassa kuvioita, siksi mukaan ei pääse kesken koreografian.

Tästä syystä myös sitoutuminen on todella tärkeää. Yhdenkin henkilön puuttuminen vaikuttaa heti, joten harjoituksista ei voi olla pois kuin painavasta syystä.

Kunnari kuuluttaa myös mahdollisten sponsorien perään.

– Kisamatkat ovat meiltä Kemistä pitkiä muualle Suomeen ja meillä olisi hyvää tilaa mainostaa. Saa siis ottaa yhteyttä!

TEKSTI TIMO HIETALA
KUVA KEMIN HISTORILLISEN MUSEON VALOKUVA-ARKISTO

Kemiläistä elämänmenoa – kaupungin perustamisesta itsenäistymiseen

Kemin kaupunki perustettiin Keisarillisella asetuksella maaliskuussa 1869.

Meni kuitenkin useampia vuosia, ennen kuin Sauvosaaren niemen uuteen kaupunkiin asettui toivottuja asukkaita, kemiläisiä.

Suurin osa ensimmäisistä tulijoista oli Kemin pitäjän entisiä maakauppiaita, jotka muuttivat uuteen tapuli- ja kauppakaupunkiin. Kemin talot olivat puolitoistakerroksisia puurakennuksia. Yleistä oli, että ensin rakennettiin piharakennus, pikkupuoli, johon asetuttiin asumaan ja sitten rakennettiin päärakennus. Piharakennuksiin kuului liiterin, tallin ja varastomakasiinien ohella myös huussi.

Hiljalleen Kemin kaupungin ruutukaava alkoi täyttyä taloista, elämästä ja ihmisistä – kemiläisistä. Millaisessa kaupungissa keskiverto kemiläisperhe sitten asui? Elämä Kemin kaupungissa eli Sauvosaarella oli pikkukaupungin elämää, yleensä rauhallista, mutta ajoittain, esim. uiton aikaan se toki muuttui riehakkaaksi. Sauvosaaren asukaina olivat pääosin porvaristoon kuuluvia kauppiaita, virkamiehiä ja käsityöläisiä, yksityisyrittäjiä. Sauvosaaren Kemi olikin pistopuheissa usein ”herrojen Kemi”. Toki kaupun-

gissa asui myös työväkeä, liikeapulaisia ja muita, mutta selkeänä vähemmistönä.

Sauvosaaren talojen omistajat eivät itse aina olleet itse kauppiaita, mutta he vuokrasivat taloistaan varsinkin kadunpuolen liikehuoneistoja eri liikkeenharjoittajille. Taloissa pidettiin myös vuokralaisia. Varsinaisia suurkaupungin ongelmia, vuokratulojen kurjuutta, ei Kemissä syntynyt.

Vesi haettiin omasta kaivosta, jollainen oli kaivettu useimman talon omalle pihalle. Viemäreitä kaupunkiin rakennettiin ahkerasti, mutta ne olivat sadevesiviemäreitä, joilla johdettiin vesiä pois pihoista ja kaduilta. Talojen pihoilta tai palokujilta tuoksahti kaupunkivieraan nenään vahva lannan tuoksu. Elämä Kemissä osin samanlaista kuin missä tahansa maalaistalossa Kemin maalaiskunnan puolella. Asuminen oli vain tiiviimpää ja tiheämpää.

Talossa pidettiin omia eläimiä. Kiinteistön piharakennuksiin kuului yleensä myös kahden lehmän navetta, hevostalli, sialle läävä tai lampaille karsina. Perheen lasten tehtävänä oli usein kuljettaa lehmät kaupungista Peurasaa-

TEKSTI JA KUVA JANICA KARASTI

Lämmintä yhdessä oloa ja mielekästä tekemistä

Leipätehtaan toimintakeskuksen asiakkailla on hymy herkässä. Leipätehtaan toimintakeskuksen ovesta astuessa törmää heti iloiseen puheensorinaan. Ohjaajilla ja asiakkailla on toimet kesken, mutta niitä ei tehdä hiljaisuuden vallitessa, vaan samalla vaihtuvat kuulumiset ja mielipiteet. Kun sinut huomataan, pääset heti kättelemään useamman asiakkaan, joita kovasti kiinnostaa, että millä asialla vieras on tullut käymään. Lähtiessäsi saat useammatkin halaukset; sinulla on uusia ystäviä.

Leipätehtaan toimintakeskus on tarkoitettu oppivelvollisuuden suorittaneille kehitysvammaisille. Väkeä on laajalla ikähaarukalla 17-vuotiaista aina 75-vuotiaisiin.

Toiminta jakautuu työtoimintoihin, päivätoimintaan ja koululaisten iltapäivätoimintaan. Ryhmiin sijoitutaan kiinnostuksen ja toimintakyvyn mukaan.

Työtoiminnassa on kutomo-, kokooma- ja keittiöryhmät. Työt keskittyvät pääsääntöisesti käsitöihin, alihankinta- ja tilaustöihin sekä ruokailuun liittyviin toimintoihin. Toiminta tapahtuu viikko-ohjelman mukaan, jota toteutetaan yhteistyökumppaneiden kanssa. Ohjelmassa on esimerkiksi taidetta, liikuntaa, kulttuuria ja musiikkia.

Vihreä Leipätehdas

Vastaava ohjaaja **Sirpa Niskala** kertoo, että noin 90 prosenttia talossa tehdyistä tuotteista on kierrätysmateriaalista.

– Kierrätys näkyy meillä oikeastaan kaikessa, mitä teemme. Talossa esimerkiksi yhdet sisarukset vastaavat Leipätehtaan ja keskustan palvelutalon lasin, metallin ja pahvien kierrätyksestä.

Jukka Kotiranta silppuaa paperit tottunein ottein. Ohjaaja Sirpa Niskala kannustaa vieressä.

Suurin osa käsitoissa työstettävistä materiaaleista tulee taloon lahjoituksina.

– Niitä otamme mielellään vastaan. Esimerkiksi lakanat, kankaat, vaatteet, helmet, villalangat ja kudontatarvikkeet muokkaantuvat asiakkaiden käsissä uusiksi tuotteiksi.

Ohjaaja Mari Kaleva pitää tärkeänä, että kaikesta pyritään tekemään myytäviä tuotteita.

– Se motivoi tekemään.

Oikeita töitä

Leipätehtaalla tehdään alihankintatöitä myös Polar Metallille.

– Yritystöitä otamme mielellään vastaan, mikäli sen tyyppisiä töitä on tarjolla, joita asiakkaat voivat tehdä. Kuitenkin pienimuotoisesti esimerkiksi pakkausta ja koamista, Kaleva sanoo.

Oikeat työt ruokkivat kiintymystä työhön ja sitä myöten itsensä toteuttamista ja haastamista. Kaikki tehdään kuitenkin asiakkaan omien voimavarojen mukaan ja kukin tekee sitä työtä, minkä kokee mukavaksi ja itselleen sopivaksi.

Muutamat asiakkaat ovat myös niin sanottuja avotyöntekijöitä, jotka ovat talon kirjoilla mutta suorittavat työt esimerkiksi päiväkodissa tai kaupassa.

Työ- ja päivätoiminta on tärkeää myös sosiaalisten suhteiden kannalta.

– Moni asuu itsenäisesti ja heillä olisi varmasti yksinäistä ilman tätä mahdollisuutta. Työssä tärkeää on nähdä kaverit. Voi vaihtaa kuulumisia ja omia ajatuksia, Niskala kertoo.

Välittömiä kohtaamisia

Leipätehtaalta tehdään myös vierailuja ja retkiä. Niiden tehtävänä on asiakkaiden virkistämisen lisäksi myös yhteiskuntaan kuulumisen.

– Vastikään kävimme porukalla kiinalaisessa ravintolassa syömässä. Näistä riittää aina juttua pitkäksi aikaa, Kaleva kertoo.

– Kuulumme nyt taas luontevasti kaupunkikuvaan, kun työtilamme siirtyivät keskustaan Karjalahdelta. Täältä meidän on lyhyt matka osallistua eri tapahtumiin. Tämä antaa asiakkaille uusia kokemuksia lähiympäristöstä.

Parasta omassa työssä on ohjaajien mielestä ehdottomasti asiakkaat.

– Täällä kaikki puhaltavat yhteen hiileen ja toteuttavat samalla unelmiaan, toisista välittäen, Kaleva sanoo.

Leipätehtaan historiaa

Perustamisensa jälkeen Kemin kaupunki oli Lapin jauhokaupan keskus, josta tukkukauppiaat välittivät tuotteensa hevosten vetämin kuormin eteenpäin. Kemin ensimmäinen tiilirakennus, joka nykyisin tunnetaan Leipätehtaan, valmistuikin aluksi jauhomakasiiniksi.

Kemin ensimmäinen tiilirakennus, joka nykyisin tunnetaan Leipätehtaan, valmistuikin aluksi jauhomakasiiniksi. Rakennuksen suunnitteli Oulun lääninarkkitehtinakin tunnettu Wilhelm Amatus Tötterström (1860-1933). Vuoden 1917 alusta rakennuksessa aloitti toimintansa uusi liikeyritys Kemin leipätehdas Oy. Jauhopen vuoksi tehdas toimi aluksi supistettuna ja tuotannossa oli vain tunnettua Työkansa-nimistä leipää ja maustettua näkkileipää. Normaali tuotantoon olisi kuulunut 12 eri lajiketta.

Leipätehdasta korjattiin jo heti alkuvaiheessa. Ensimmäisille rakennusmuutoksille myönnettiin lupa heti vuoden 1917 helmikuussa eli noin kuukausi toiminnan aloittamisen jälkeen. Tehtaan rakennustyöt valmistuivat kesäkuun aikana. Elokuussa kuvernöörinvirasto hyväksyi tontille suunniteltujen lisärakennusten piirustukset. Tehtaan Leipomo sijaitsi kaksikerroksisen tehdasrakennuksen alakerrassa ja yläkerrassa sijaitsivat jauhovarasto ja pakkausosasto.

Joulukuussa 1922 Leipätehdas saatiin tyydyttävään toimintakuntoon. Siellä työskenteli noin 30 työntekijää, jotka valmistivat päivittäin 300 kiloa leipää. Tehtaan uunissa pystyi paistamaan kerralla tuhat leipää. Leipätehtaan valmistamia tuotteita olivat jo mainitun Työkansa-leivän lisäksi Tukkipojanleipä, Kuvertti, Ruokaleipä, Priima-näkkileipä ja Herkkunäkkileipä. Tehdas valmisti myös vesi- ja sokeririnkiloita. Valmiit tuotteet käärittiin

tehtaan tunnuksin varustettuihin kääreisiin ja pakattiin keltaisiin puuarkkuihin, jotka olivat tuttu näky Kemin katukuvassa hevosten vetämien kärryjen lastina.

Leipätehtaan tornimainen laajennus valmistui vuonna 1925 ja samalla tehtaaseen hankittiin myös ajanmukaisia laitteita. Tästä johtuen tehtaan toimitilat ja tuotantokapasiteetti kaksinkertaistivat. Tehtaassa valmistettiin päivittäin jopa 6000 kiloa leipää. Vuonna 1925 Leipätehtaan työskenteli 40 henkilöä ja sen vuotuinen tuotantomäärä oli 735 000 kiloa.

Kemin Leipätehtaan toiminta loppui vuoden 1930 alussa, kun Vaasan höyrymölly osti kaikki sen osakkeet ja lakkautti tehtaan toiminnan Kemissä. Kemiläisissä kaupoissa myytiin silti yhä paikallisille tuttua Kemin Sinimylly-nimistä leipää. Yhtiö valmisti sitä Vaasassa perinteisen reseptin mukaan. Leipätehtaan alasajon jälkeen rakennus oli pitkään tyhjiä. Vuonna 1938 Kemin Osuuskauppa osti tilan ja käytti sitä varastonaan. Osuuskaupalla oli suunnitelmissa käyttää rakennusta meijeritoimintaan, mutta tämä jäi toteutumatta. Vuonna 1948 KOK siirsi makkaratehtaansa Tervaharjulta Leipätehtaan, joka toimi vuoteen 1968 saakka. Rakennuksessa toimi jonkin aikaa myös kaupungin maidon- ja lihan tarkastamo. Vuonna 1940 Leipätehtaan tunnuksenomainen piippu koettiin olevan vaarallisen huonossa kunnossa ja se purettiin.

Hotelli Toivola – helmi Kemin majoitustarjonnassa

Historiallisen talon elämä sai jatkoa Lammin
yrittäjäperheen toimesta

Oltuaan Syväkankaan kioskin yrittäjinä 25 vuotta, tyhjilleen jäänyt talo samasta pihapiiristä sai **Kristiina ja Kimmo Lammin** käärimään hihansa.

– Nyt istumme hotellimme aulassa – paikassa, jossa vielä vuosi sitten oli kaivinkone hommissa, Kimmo Lammi esittelee perheyriksensä uusinta tulokasta.

Toivolan talossa ovat toimineet muun muassa päiväkoti ja pankki. Lammit remontoivat rakennuksen lattiasta kattoon: viemäreistä alkaen kaikki uusittiin ja vanhaa on vain runko.

– Tämä talo on tärkeä osa Syväkankaan historiaa, joten halusimme pelastaa sen, Lammi kertoo.

Sitoutumista ja isoja satsauksia

Joulukuun 2018 alussa avatussa Hotelli Toivolassa on 30 huonetta ja 80 vuodepaikkaa. Korkeatasoisten tilojen sisustuksessa näkyy Lapin luonto ja siisteydestä pidetään tiukasti kiinni. Rakennus on allergiavapaa, mikä on huomioitu jo materiaalivalinnoissa.

Remontissa ei tyydytty keskinkertaiseen, mikä näkyy lopputuloksessa.

– Kyllähän tässä lopulta tehtiin kaikki vähän isommin kuin alun perin oli suunniteltu, Lammi toteaa.

Hotelli on saanut erinomaisen vastaanoton. Jouluna se oli täynnä, ja koko Lammin perhe oli pyhät töissä. Perheen vanhin lapsi, **Ville-Valteri**, työskentelee hotellilla vanhempiansa kanssa täysipäiväisesti, keskimääräinen, **Niklas**, opiskelee, mutta työskenteli yrityksessä vuoden ja nuorin, **Miika**, toimii kiireapuna.

– Viimeisen seitsemän viikon aikana olemme nukkuneet Krissen kanssa yhden yön kotona ja loput täällä hotellilla, Kimmo kuvailee työn määrää.

Asiakas on ykkönen

Pelkät hienot puitteet eivät riitä, vaan Hotelli Toivolassa panostetaan erityisen hyvään asiakaspalveluun. Sellaista kysymystä tai pyyntöä harvoin on, johon ei ratkaisua

keksittäisi. Lentoaikataulujen selvittäminen ja junalippujen varaaminen ovat henkilökunnalle arkipäivää, eivätkä ulkomaalaisten asiakkaiden iltamyöhällä esittämät toiveet revontuliretkistä yllätä.

– Isoihin ketjuihin verrattuna asiakaspalvelumme on yksilöllisempää. Äskettäin hommasimme liettualaiselle asiakkaallemme autonvanteet, kun hän niitä tarvitsi, Lammi naurahtaa.

Lumi ja hiljaisuus kiehtovat

Hotellin henkilökunta on huomannut, että suomalaisille arkiset asiat ovat ulkomaalaisille ainutkertaisia kokemuksia. Esimerkiksi hotellin sauna on suosittu, samoin kävelyt lumisessa ja hiljaisessa Kemin talvi-illassa houkuttavat. Nuotion näkeminen on jo luksusta.

Hotelliasiakkaiden autoille on lämmityspistokepaikat ja parkkitilaa on enemmän kuin keskustahotelleissa, josta etenkin rekkakuskeilta on tullut paljon kiitosta. Myös ruokapuoli pelaa Toivolassa. ”Kioskissa”, jossa myös hotellin vastaanotto sijaitsee, on tarjontaa aamiaisesta lounaan kautta illalliseen. Hotellin tiloihin saadaan helmikuussa a-oikeudet

Toivolassa kohdataan ja kehitetään

Lammin perheelle hotellikokonaisuuden pyörittäminen on pelkän työn sijaan elämäntapa.

– Jo lyhyessä ajassa olemme oppineet huimasti niin ihmisistä kuin käytännön hotellityöstä.

Ulkomaalaisten vieraiden kanssa kommunikointi on kehittänyt kielitaitoa ja majoittamaan on päästy myös sukulointireissuilla olevia entisiä kemiläisiä.

– Mitä mukavinta ihmisten kohtaamistahan tämä on, Lammi kiteyttää.

Entä onko isoimmat uudistukset nyt vähäksi aikaa tehty?

– Hetki vedetään happea, mutta kesällä olisi tarkoitus olla taas rakennushommien parissa.

Kellariin tulee kahdeksanhuoneinen hostelli, jonne myös lemmikkieläimet ovat tervetulleita. Kioskia on tarkoitus laajentaa ja yhdistää se hotellirakennukseen siten, että tarvitaan vain yksi sisäänkäynti.

– Jos hotellin varaustilanne jatkuu nykyisellään, myös iltojen ruokatarjontaa aiotaan kehittää entisestään, Lammi visioi.

